PATVIRTINTA
Vilniaus r. Nemėžio šv. R. Kalinausko
gimnazijos direktoriaus
2026 m. rugsėjo d.

VILNIAUS R. NEMĖŽIO ŠV. RAPOLO KALINAUSKO GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus r. Nemėžio šv. Rapolo Kalinausko gimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) tikslas – sukurti saugią mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų, įtėvių) (toliau – mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu gimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. Į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. Kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. Veiksmų bei ribojimų imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančiųjų patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai, įtėviai) su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip nors kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ėdimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala;

6.2.3. Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. Elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

6.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.6. Patyčių stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų, įtėvių) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus, įtėvius).

6.9. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant ir analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ ir kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi gimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisija, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdymo grupė). Gimnazijos vadovas Vykdymo grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

9.1. Inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. Surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar direktoriaus pavaduotojų ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą, patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. Remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. Apdoroja turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. Teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. Teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl gimnazijos Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. Atlieka kitus gimnazijoje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai su direktoriaus pavaduotojais ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto, patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. Įsikiša įtardamas ir/ar pastebėjęs smurtą, patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. Primena vaikui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. Jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus, įtėvius) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. Informuoja klasės vadovą ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

11.5. Tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdymo grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

12. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. Išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. Organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus, įtėvius), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. Vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

12.4. Užpildo pranešimo apie patyčias formą; ją perduoda Vykdymo grupės pirmininkui arba socialiniam pedagogui.

13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdymo grupės pirmininkas ar socialinis pedagogas) imasi spręsti patyčių atvejį.

13.1. Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdymo grupės posėdį, o prireikus – ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Vykdymo grupė ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. Numato veiksmų planą (Priedas Nr. 2) (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais, įtėviais), klasės mokiniais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus, įtėvius); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. Informuoja gimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

14.3. Vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Gimnazijos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

15.1. Kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

16. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

16.1. Išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto, patyčių atvejis;

16.2. Organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus, įtėvius), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

16.3. Užpildo pranešimo apie patyčias formą, ją perduoda Vykdymo grupės pirmininkui.

17. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi gimnazijos Tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti gimnazijos vadovą, o pastarasis imasi gimnazijos Tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Gimnazijos vadovas, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku bei jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje ir skelbimų lentoje.

_____

1 priedas

NEMĖŽIO ŠV. RAPOLO KALINAUSKO GIMNAZIJOS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kam pranešė apie patyčias:	
Kur įvyko patyčios:	
Kada įvyko patyčios:	
Kokia **patyčių forma** naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
○ ***Žodinės patyčios*** ○ ***Fizinės patyčios*** ○ ***Elektroninės patyčios*** ○ *Kiti pastebėjimai* (įrašyti)_____ .	
Ar yra žinoma, kad tai ne pirmas kartas?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, *patyrusio patyčias* vardas, pavardė, klasė:	
Asmens/-ų, *kuris tyčiojosi* vardas, pavardė, klasė:	
Asmens/-ų, *stebėjusio patyčias* vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

□ Patvirtinu, kad esu susipažinęs su teisinėmis pasekmėmis už melagingos informacijos teikimą, o mano teikiama informacija yra teisinga.

(parašas) (vardas, pavardė)

2 priedas

VILNIAUS R. NEMĖŽIO ŠV. RAPOLO KALINAUSKO GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į SMURTĄ/PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS/SMURTĄ:

1. Bet kuris gimnazijos darbuotojas turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti patyčias/smurtą.

2. Apie įvykį pranešti klasės vadovui, (jam nesant) - bet kuriam Vykdymo grupės nariui ar administracijos atstovui.

3. Klasės vadovas (jam nesant) - bet kuris Vykdymo grupės narys ar administracijos atstovas skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais, vykdo stebėseną.

4. Pastebėjus, kad patyčios/smurtas kartojasi, klasės vadovas užpildo patyčių/smurto atvejų protokolą ir perduoda Vykdymo grupės pirmininkui ar socialiniam pedagogui.

5. Vykdymo grupės pirmininkas sukviečia Vykdymo grupės posėdį (pagal poreikį) ir imasi spręsti patyčių/ smurto situaciją, bendrauja su įvykio dalyviais, jų tėvais.